Oświadczenie złożone
przez senatorów
Grzegorza Fedorowicza, Gustawa Marka Brzezina, Macieja Górskiego, Andrzeja Kalatę, Marcina Karpińskiego, Agnieszkę Kołacz-Leszczyńską, Marka Komorowskiego, Ryszarda Majera, Piotra Masłowskiego, Stanisława Pawlaka, Janusza Pęcherza, Joannę Sekułę, Aleksandra Szweda, Jacka Trelę, Wadima Tyszkiewicza, Kazimierza Michała Ujazdowskiego, Piotra Woźniaka i Macieja Żywnę
na 61. posiedzeniu Senatu
w dniu 25 czerwca 2026 r.

Oświadczenie skierowane do rzecznika praw obywatelskich Marcina Wiącka

22 czerwca 2006 r. wszedł w życie Protokół fakultatywny do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karania, przyjęty przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku dnia 18 grudnia 2002 r., powszechnie określany jako protokół OPCAT.

Protokół ten ustanowił nowatorski system zapobiegania torturom i innym formom nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karania, oparty na regularnym i niezależnym monitorowaniu miejsc pozbawienia wolności. Obejmuje on m.in. zakłady karne i areszty śledcze, placówki dla nieletnich, szpitale psychiatryczne, pomieszczenia dla osób zatrzymanych, izby wytrzeźwień, ośrodki detencyjne oraz domy pomocy społecznej. W następstwie ratyfikacji protokołu OPCAT w strukturze Biura Rzecznika Praw Obywatelskich utworzony został Krajowy Mechanizm Prewencji Tortur, którego misją jest stanie na straży przyrodzonej i niezbywalnej godności każdego człowieka.

20 lat obowiązywania protokołu OPCAT stanowi okazję do wyrażenia uznania dla wszystkich osób, które swoją codzienną pracą, wiedzą i zaangażowaniem przyczyniają się do urzeczywistnienia fundamentalnej zasady, zgodnie z którą godność ludzka pozostaje nienaruszalna, a zakaz tortur ma charakter bezwzględny.

Senatorowie Rzeczypospolitej Polskiej podpisani pod oświadczeniem składają wyrazy wdzięczności pracownikom, ekspertom i współpracownikom Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur, których działalność od lat umacnia standardy państwa prawa i służy ochronie praw osób szczególnie narażonych na ryzyko złego traktowania.

Wyrażamy również uznanie dla wszystkich służb państwowych oraz organów władzy publicznej za ich udział w procedurach monitorujących, otwartość na dialog oraz gotowość do wdrażania rekomendacji służących dalszemu podnoszeniu standardów ochrony praw człowieka.

Podkreślamy, że zdecydowane przeciwdziałanie torturom oraz wszelkim formom okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania jest nie tylko zobowiązaniem wynikającym z prawa międzynarodowego, lecz także moralnym obowiązkiem demokratycznego państwa prawa. Wolna Rzeczpospolita, zbudowana na poszanowaniu godności człowieka i zasadzie humanitaryzmu, nie może pozostawać obojętna wobec cierpienia i naruszania podstawowych praw osób pozbawionych wolności.

Wyrażamy nadzieję na dalszą owocną współpracę wszystkich instytucji, środowisk zaangażowanych w realizację idei protokołu OPCAT. Deklarujemy niezachwiane przywiązanie do wartości, które legły u podstaw współczesnego systemu ochrony praw człowieka, oraz wyrażamy przekonanie, że wspólnym wysiłkiem możliwe jest budowanie Polski jako państwa całkowicie wolnego od tortur, w którym godność każdej osoby pozostaje pod szczególną ochroną prawa i instytucji publicznych.

Grzegorz Fedorowicz
Gustaw Marek Brzezin
Maciej Górski
Andrzej Kalata
Marcin Karpiński
Agnieszka Kołacz-Leszczyńska
Marek Komorowski
Ryszard Majer
Piotr Masłowski
Stanisław Pawlak

Janusz Pęcherz
Joanna Sekuła
Aleksander Szwed
Jacek Trela
Wadim Tyszkiewicz
Kazimierz Michał Ujazdowski
Piotr Woźniak
Maciej Żywno